

प्रवचन नं. ८७ गाथा २३ थी २५ तथा २६ तथा श्लोक - २३-२४

ता. १५-८-७८ शुक्रवार, भाद्रवा सुद-शुद्धश सं. २५०४ उत्तम ब्रह्मचर्य दिन

दस लक्ष्मी पर्व, दसमा दिवस है ब्रह्मचर्य, दसमा चारित्रका भेद है ये पढ़ेले तो ब्रह्म नाम आत्मा रागसे भिन्न उसकी दृष्टि अनुभव होना. उसका नाम प्रथम सम्यग्दर्शन है. ब्रह्म नाम अतीन्द्रिय आनंद प्रभु उसका अनुभव रागसे भिन्न होकर होना अ तो प्रथम सम्यग्दर्शन भूमिका है. अे उपरांत स्वरूपमें आनंदमें विशेष रमते रमते चारित्र दशा प्रगट हुं उसमें दसमा बोल उत्तम ब्रह्मचर्य है. तो वो भी, ब्रह्म नाम भगवान् आत्मा अेमां चर्या रमना, लीन होना उसका नाम ब्रह्मचर्य दस लक्ष्मीपर्वमें छेला कहेनेमें आता है.

जो परिहरेदि संगं महिलाणं णेव पस्सदे रूवं ।

कामकहादिणियत्तो णवहा बंभं हवे तस्स ॥४०३॥

श्री मुनि स्त्रीओकी संगति नहिं करता, आहाहा... अपना स्वरूपका संगमें स्त्रीका संग नहीं करता, और “नेव पस्सथं रूणस’ उसको रूप नहीं देखते केम के विषयोमां मुख्य चीज तो स्त्री है, तो उसका संग छोडना ने उसका रूप नहीं देखना. आहाहा... और “काम कडादि नियतो” कामकी कथा, विषयकी कथा, स्मरण आदि और विषय हुआ वो पढ़ेले, उसका स्मरण आदि छोडना. आहाहा ! आनंद स्वरूप भगवान्का स्मरण करे के कामभोगकी कथाका स्मरण करे. आहाहा ! जिसको जैसा प्रेम है उसका स्मरण करे. आहाहा !

धर्मीको तो अपना ब्रह्मचर्य आत्मा प्रत्ये प्रेम अने परिणामन है. आहाहा ! तो उसका संगमें रहे परका संग छोड दे. अैसा नव प्रकार मन, वचन, काया, कृत, कारित, अनुमोदनसे कर्ता है आहाहाहा ! मनसे ब्रह्मचर्य पाणता है वाणीसे कहेता है और कायासे उससे दूर रहेता है. करण, करावपुं अने अनुमोदन अे अर्थमें लिया है. ब्रह्म नाम आत्मा उसमें लीन होना अे ब्रह्मचर्य है पर द्रव्यमें आत्मा लीन हो उसमें स्त्रीमें लीन होना मुख्य है. परद्रव्यमें लीन होनेमें उसमें स्त्रीमें लीन होना मुख्य है. आहाहा... तो उसका तो संग होना नहीं. नव वाडे ब्रह्मचर्य होता है. समजमें आया ?

ब्रह्मचारीका मुनिकी बात है ने, तो स्त्रीका संगमें, स्त्रीको शीषाना उसकी पास बेसना अे बात होती नहीं है. समजमें आया ? अे पण अेक प्रेम ने राग है अे छोड देते है. आहाहा..

अपना आनंदका नाथ भगवान्, ब्रह्मानंद प्रभु अमृतका सागर, उसमें संगमें जाने... आहाहा... अे असंगका संग करने, आ परका संगमें क्या है तेरे ? आहाहा... आवी वात छे. अेना पछी विशेष भेद लीधा छे. संगति करना, रूप निरभना, कथा करना अे सब छोडना.

यहां आया है, देखो गाथा चलती है ने रूप क्या कहेते है, आ जव अधिकार है, तो भगवान् आत्मा उपयोग स्वरूप चैतन्य जव और रागादि पुद्गलादि सब अणुपयोग जड, तो दोको भिन्न करके, आहा... दो अेक नहीं हुआ कभी. “जड और चैतन्य कभी भी अेक नहीं हो सकते” आभिरकी दो लीटी है, भगवान् ज्ञानस्वरूप आत्मा अने रागादि अचेतन अणुपयोग,

એ ઉપયોગ અને અણુપયોગ કભી એક હો સકતે નહીં. આહાહા ! ઈસલિયે તું સર્વ પ્રકારસે પ્રસન્ન હો. આહાહાહા... કયા કહેતે હૈ ? ભગવાન પૂર્ણાનંદ જ્ઞાનસ્વરૂપ પ્રભુ અને રાગ દો એક હોતે નહીં કભી. આહાહા ! તો પ્રસન્ન હો હવે. આહાહા ! રાગસે ભિન્ન હોકર અપના અનુભવ કર હવે. ક્યોંકિ દો એક હૈ નહીં, દો એક હોતા નહીં. આહાહા ! પ્રસન્ન થા, પ્રભુ કહે છે, આહાહાહા... એ પ્રસન્નજી ! આહાહાહા... પ્રભુ તેરી ચીજ અંદર રાગના વિકલ્પસે ભિન્ન પડી હૈ ને ? એ કભી એકત્વ હુઈ નહીં ને ? આહાહાહા ! એકત્વ હુઈ નહીં તો ભિન્નકા અનુભવ કરનેમેં પ્રસન્ન થા. આહાહાહા ! આવી વાત છે. સમજમેં આયા ? આનંદ સ્વરૂપ પ્રભુ, એ રાગ સ્વરૂપ દુઃખ, અણ ઉપયોગ, એ આનંદ અને અણઉપયોગ કભી એક હુઆ હી નહીં. આહાહા.

ચાહે તો આ દયા દાનનો રાગ હો કે આ સંસારના કમાના ઐસા બધા પાપ રાગ હો. આહાહાહા ! એ સબ અણઉપયોગ જડ હૈ, ભગવાન તેરી ચીજ(આત્મા) ઉસમેં એક હુઈ નહીં કભી. એક હુઈ નહીં તો પ્રસન્ન થા ને. આહાહાહા ! આવી વાતું છે. ઈસલિયે તું સર્વ પ્રકારસે પ્રસન્ન થા. આહાહા ! ભિન્ન હૈ યહ કભી એક હુઈ નહીં. આહાહા... તો રાગસે ભિન્ન તેરી ચીજ પડી હૈ, એક હુઈ હી નહીં તો ઈસકી ઉપર દૈષ્ટિ કરકે આનંદકા અનુભવ કર. આહાહાહા ! ઝીણી વાત બહુ. આહાહા ! એક હુઈ હો તો તેરે જુદી પાડનેમેં મુશ્કેલ પડે. પણ એક હુઈ નહીંને કહેતે (હૈ). આહાહાહા !

ચાહે તો એ શુભ અશુભ રાગ હો, શરીર વાણી કર્મ તો ભિન્ન હી હૈ, પણ શુભ અશુભ રાગ હૈ યહ ભગવાન વીતરાગ સ્વરૂપ ઉપયોગ સ્વરૂપ એ અણઉપયોગ રાગમેં એકત્વ કભી હુઆ હી નહીં. આહાહાહા ! એ અનેક તે અનેકરૂપે રહા હૈ, અનેક રાગ અને આત્મા એક એ એકરૂપ કભી હુઆ હી નહીં. આહાહા ! પ્રસન્ન થા. ગુરુના આશીર્વાદ જુઓ. તું ખુશીને જાહેર કર, એમ કહેતે હૈ ખુશીમેં જાહેર કર, ઓહોહો ! મૈં રાગસે તો ભિન્ન રહા હું, ઐસા ભિન્નકા અનુભવ કર, પ્રસન્ન થા, પ્રસન્ન થા. આહાહાહા ! આવી વાત છે. સર્વ પ્રકારસે પ્રસન્ન હો, કોઈ રીતે પણ ખેદ ન કર. તેરી ચીજ ભિન્ન પડી હૈ પ્રભુ. આહાહાહા ! પડી હૈ ભિન્ન ઉસકા અનુભવ કરના તો પ્રસન્ન હો જાને. આહાહાહા !

એ રાગસે ભિન્ન પ્રભુ અંદર અર્ણીદ્રિ, અર્ણીદ્રિય પણ અનંત આનંદ સ્વરૂપ પ્રભુ, ઈન્દ્રિયાં ઉસમેં હૈ નહીં. આહાહા ! એ ચીજ જ્યારે રાગસે વિકલ્પસે ચાહે તો અનંતકાળ હુઆ પણ એ રાગના વિકલ્પ ને નિર્વિકલ્પ પ્રભુ, (આત્મા) એક હુઆ નહિ હૈ, તો પ્રસન્ન થા ને પ્રભુ. આહાહાહા ! તેરી જુદી ચીજ હૈ ત્યાં નજર કરને, આરે આવી વાતું છે. સમજમેં આયા ?

“અપને ચિત્તકો ઉજજવળ કરકે સાવધાન હો” આહાહા ! નિર્મળ ચિત્ત, નિર્મળ પર્યાય પ્રગટ કરકે, આહા ! સાવધાન, સ્વરૂપ તરફ હો જા. રાગ ને પુણ્ય તરફ અનાદિસે એક નહીં થા છતાં એ તરફકી એકતાબુદ્ધિ માની 'તી તૈં. આહાહાહા... આવી ચીજ આકરી બહુ. ધંધા આદિની ક્રિયા અને ઉદ્યોગને એ તો બધી જડની ક્રિયા. આહાહાહા ! ઉસસે તો પ્રભુ ભિન્ન હૈ હી. પણ અપનેમેં કમજોરીસે રાગ ને દ્વેષના પરિણામ દુઃખરૂપ હોતા હૈ, એ પ્રભુ આનંદ સ્વરૂપ દુઃખરૂપ કભી હુઆ હી નહીં. આહાહાહા ! હુઆ નહીં તો પીછે આનંદ કરને, પ્રસન્ન કરને સ્વરૂપમેં સાવધાન હો જાને. આહાહાહા ! આવી વાતું આકરી પડે માણસને. એમ કે સમકિતની ઉત્પત્તિના

કારણો તો બધા આવા હોય ને આવા હોય, પણ આ કારણ હૈ ભક્તિ કરવી ને પૂજા કરવી ને બધું કરવું એનાથી સમકિતની ઉત્પત્તિ થાય આવા બધા શિક્ષણ આપે. આહાહા !

મંદિર બનાવવા ને મંદિરકા દર્શન કરવા ને એ બધા સમ્યક્કા કારણ હૈ, એસા શીખવે, અરે પ્રભુ શું કરે છે વાત ભાઈ મંદિર તો ઠીક, મંદિર તરફકા ભાવ હૈ રાગ એ બી ઠીક, એ ભી ભિન્ન, પણ અંદરમેં વિકલ્પ ઊઠે કે મૈ આત્મા ઔર અનંત ગુણરૂપ, આહાહાહા... એસે વિકલ્પ ઊઠે ઉસસે ભી તો પ્રભુ તુમ એકત્વ તો કભી હુઆ નહીં. આહાહાહા ! રાગ, રાગરૂપે રહા, ભગવાન શુદ્ધરૂપે રહા યહાં તો. આહાહા ! સાવધાન થા ! આહાહા ! ગજબ બાત હૈ ! સંતોની દિગંબર સંતોની વાણી તો જુઓ. આહાહા ! સમય વર્તે સાવધાન ! નથી કહેતા ? લગ્ન આવે ત્યારે, લગ્નનો પ્રસંગ હોય કન્યાનો પ્રસંગ, સાડા આઠ બજ ગયા, ટાઈમ હો ગયા લાઓ, સમય વર્તે સાવધાન, કન્યાને લાવો. અહીં સમય વર્તે સાવધાન ! તેરા સમય સમયસાર આત્મા રાગસે ભિન્ન હૈ, સાવધાન હો જા. આહાહા... આવું કઠણ પડે લોકોને. વ્યવહાર સાધનથી થતું હોય ને ? વ્યવહાર સાધન એ હૈ હી નહીં. આહાહા... સમજમેં આયા ?

ઈસ પ્રકાર અનુભવ કર, ઔર સ્વદ્રવ્યકો હી યહ મેરા હૈ, મૈ તો આનંદ ને જ્ઞાન સ્વરૂપ સ્વદ્રવ્ય હી મેરા હૈ. રાગ આદિ એ બધા પરદ્રવ્ય હૈ ઔર સ્વદ્રવ્ય ને પરદ્રવ્ય એક કભી હુઆ નહીં. સાવધાન હોકર યહ સ્વદ્રવ્ય મેરા હૈ એસા અનુભવ કર. આહાહા ! એ બે લીટીમાં તો આવી વાત છે. ઉપાદાન-નિમિત્તના ઝઘડા નિમિત્ત હોય તો થાય, નિશ્ચય વ્યવહારના ઝઘડા, વ્યવહારથી નિશ્ચય થાય, અરેરે પ્રભુ શું કરે છે તું ? નિમિત્ત એ પરદ્રવ્ય, ઉપાદાન સ્વદ્રવ્યની પર્યાય હોતી હૈ ત્યારે નિમિત્ત હો, પણ પરદ્રવ્યસે ઉસમેં હોતા હૈ કાંઈ એસા નહીં, એમ વ્યવહાર હો, રાગરૂપ વ્યવહાર હો પૃથક, પણ ઉસસે ભગવાન આત્મા ભિન્ન હૈ, રાગસે તો આત્માકો કાંઈ લાભ હોતા હૈ, એસા હૈ નહીં. રાગસે તો નુકસાન હોતા હૈ. આહાહાહાહા ! સમજમેં આયા ?

પુરુષાર્થ સિદ્ધિ ઉપાયમેં તો ત્યાં લગ કહા. કે તીર્થંકર ગોત્ર બાંધે જે ભાવે ઔર આહારક શરીર જે ભાવે બાંધે એ ભાવ અપરાધ હૈ. આહાહાહાહા ! એ આત્મા નહીં. આહાહાહા ! એ આત્મા પ્રભુ અંદર શુદ્ધ ચૈતન્યઘન હૈ ને, આહા ! ઉસમેં સાવધાન હો જા. અને એ સ્વદ્રવ્ય મેરા હૈ એસા અનુભવ કર. રાગકો છોડ દે. આહા... આવી વાત છે. (શ્રોતા:- સમકિત પ્રાપ્તિનો ઉપાય છે) હા. આ ઉપાય આ. બાકી ઈ બધું બીજુ કરવાનું કહે છે. સમકિત ઉત્પત્તિના કારણ, વ્યવહાર નાખશે. પંચમ આરાના છેડા સુધી સાધુ-બાપુ સાધુ પણ કયા સાધુ બાપુ ગમ્ય ક્ષેત્રમેં તો દિખતે નહીં. મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશકમેં લિખતે હૈ. અરે પ્રભુ શેની તકરાર કરે છે ભાઈ ! હજી તો સમ્યક્દર્શનકા ઠેકાણાં નહીં. આહાહા ! સાધુપણા બાપુ, પ્રભુ તેરા હિતની વાત હૈ નાથ અહિતના પંથે તું હિત માન લેગા, દુઃખ હોગા ભાઈ. આહાહા ! એને અપમાન લાગે કે અમે આવું કરીએ ને મુનિપણું નહિ ? બાપુ તને દુઃખ શેનું ? એ રાગની ક્રિયા એ દુઃખરૂપ હૈ એનાથી આત્માનો આનંદ પ્રાપ્ત થાય એમ બને નહીં ત્રીન કાળમેં. આહાહાહા... ઈસ પ્રકાર યહ દ્રવ્ય મેરા હૈ, રાગેય નહીં, દયા દાન વ્રત વિકલ્પ એ મૈ નહીં. આહાહાહાહા ! એ સ્ત્રી કુટુંબ પરિવાર તો કોઈ મેરા હૈ નહીં. હૈ ! એ તો પરચીજ હૈ એના કારણે આઈ હૈ ને ટકી રહી હૈ પણ મેરેમેં મેરા અપરાધસે

જો વિકલ્પ હોતા હૈ, યહ ભી મેરી ચીજ નહીં. આહાહા !

ભાવાર્થ: યહ અજ્ઞાની જીવ પુદ્ગલ દ્રવ્યકો અપના માનતે હૈ. એ રાગાદિ પુણ્ય આદિ ભાવ એ પુદ્ગલદ્રવ્ય હૈ ખરેખર. આહાહા ! ઉસે ઉપદેશ દેકર સાવધાન ક્રિયા હૈ, જડ-ચેતન દ્રવ્ય દોનો સર્વથા ભિન્ન ભિન્ન હૈ, રાગ ને શરીર ને પ્રભુ આત્મા તદ્દન ભિન્ન હૈ. આહાહા ! આહાહાહા... ધીરાના કામ છે ભાઈ. ચેતન દ્રવ્ય સર્વથા ભિન્ન હૈ. કભી ભી કિસી ભી પ્રકાર કોઈ કાળે ને કોઈ પ્રકારે એકરૂપ નહીં હોતે. આહાહા ! રાગનો વિકલ્પ અને પ્રભુ આત્મા, કોઈ કાળે, કોઈ પ્રકારે એક નહીં હોતા. નિશ્ચયસે નહીં પણ વ્યવહારસે તો હૈ કે નહીં ? એય નહીં એમ કહે છે. આહાહા ! એસા સર્વજ્ઞ ભગવાને દેખા હૈ, “સવ્યન્હુ નાણ દિક્ષો” ભગવાને તો ઉપયોગરૂપી આત્મા સર્વજ્ઞે એને દેખા હૈ એ અણઉપયોગ રાગ (રૂપ) કૈસે હો જાય ? ભગવાને તો તેરા આત્માકો રાગસે ભિન્ન દેખા હૈ. આહાહા ! ભગવાને દેખા હૈ એસા તું દેખ. આહાહા ! મૈ જ્ઞાન દર્શન ઉપયોગ રાગસે ભિન્ન હું, ઉપયોગ મેરી ચીજ હૈ. આહાહાહા ! એસા ભગવાને દેખા હૈ ઈસલિયે હે અજ્ઞાની તું પરદ્રવ્યકો એકરૂપ માનના છોડ દે. આહાહા... એ વ્યવહારનો રાગ ઉસસે મેરે લાભ હોગા (એ બાત) છોડ દે. આહાહા ! સમજમ્ આયા ? પરદ્રવ્યકો એકરૂપ માનના છોડ દે, વ્યર્થકી માન્યતાસે બસ કર. આહાહા... જૂઠી માન્યતાથી અલમ્. આહાહા ! શ્લોક કહેશે હવે.

શ્લોક - ૨૩

(માલિની)

અયિ કથમપિ મૃત્વા તત્ત્વકૌતૂહલી સન્
અનુભવ ભવ મૂર્તે: પાર્શ્વવર્તી મુહૂર્તમ્ |
પૃથગથ વિલસન્તં સ્વં સમાલોક્ય યેન
ત્યજસિ જ્ઞગિતિ મૂર્ત્યા સાકમેકત્વમોહમ્ || ૨૩ ||

હવે આ જ અર્થનું કળશરૂપ કાવ્ય કહે છે:-

શ્લોકાર્થ:- [અયિ] ‘અયિ’ એ કોમળ સંબોધનના અર્થવાળું અવ્યય છે. આચાર્ય કોમળ સંબોધનથી કહે છે કે હે ભાઈ ! તું [કથમ્ અપિ] કોઈ પણ રીતે મહા કષ્ટે અથવા [મૃત્વા] મરીને પણ [તત્ત્વકૌતૂહલી સન્] તત્ત્વોનો કૌતૂહલી થઈ [મૂર્તે: મુહૂર્તમ્ પાર્શ્વવર્તી ભવ] આ શરીરાદિ મૂર્ત દ્રવ્યનો એક મુહૂર્ત (બે ઘડી) પાડોશી થઈ [અનુભવ] આત્માનો અનુભવ કર [અથ યેન] કે જેથી [સ્વં વિલસન્તં] પોતાના આત્માને વિલાસરૂપ, [પૃથક્] સર્વ પરદ્રવ્યોથી જુદો [સમાલોક્ય] દેખી [મૂર્ત્યા સાકમ્] આ શરીરાદિક મૂર્તિક પુદ્ગલદ્રવ્ય સાથે [એકત્વમોહમ્] એકપણાના મોહને [જ્ઞગિતિ ત્યજસિ] તું તુરત જ છોડશે.

ભાવાર્થ:- જો આ આત્મા બે ઘડી પુદ્ગલદ્રવ્યથી ભિન્ન પોતાના શુદ્ધ સ્વરૂપનો અનુભવ કરે (તેમાં લીન થાય), પરિષદ આવ્યે પણ ડગે નહિ, તો ઘાતીકર્મનો નાશ

કરી, કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન કરી, મોક્ષને પ્રાપ્ત થાય. આત્માનુભવનું એવું માહાત્મ્ય છે તો મિથ્યાત્વનો નાશ કરી સમ્યક્દર્શનની પ્રાપ્તિ થવી તો સુગમ છે; માટે શ્રી ગુરુઓએ એ જ ઉપદેશ પ્રધાનતાથી કર્યો છે. ૨૩.

अयि कथमपि मृत्वा तत्त्वकौतूहली सन् अनुभव भव मूर्तेः पार्श्ववर्ती मुहूर्तम् ।

पृथगथ विलसन्तं स्वं समालोक्य येन त्यजसि झगिति मूर्त्या साकमेकत्वमोहम् ॥ २३ ॥

અયિ એ કોમળ સંબોધનને સૂચક અવ્યય છે અયમ્ હે ભગવાન, હે આત્મા એમ હે ભવ્ય જીવ ટીકામાં તો એમ લીધું છે કે હે મિત્ર, અયિનો અર્થ અધ્યાત્મમાં હે, મિત્ર. આહાહા ! હે ભગવાન આત્મા ! હે મિત્ર ! એમ કરીને કહ્યું છે. આહાહાહા ! આચાર્યદેવ કોમળ સંબોધનમેં કહેતે હૈ, હે ભાઈ ! કથમપિ- કિસી પ્રકાર, મહાકષ્ટસે ગમે તેટલી પ્રતિકૂળતા હોય તો પણ એને છોડકર સ્વભાવકા અનુભવ કર. આહાહાહા ! મહા પુરુષાર્થસે, મર કર ભી ! આહાહાહા ! માયાને મારી નાખીને, આહાહા ! રાગ ને ઉદયભાવ એ માયા હૈ. એ માયા હૈ એ આત્માકી ચીજ નહીં, કાયમ ટીકતી નહીં એ તો અસ્થિર હૈ. આહાહાહા ! ઉસકો મારકર ભગવાન આનંદ સ્વરૂપસે જીવન કર, આહાહાહા... આવું કામ છે, તત્ત્વોકા કૌતુહલી હોકર, આહાહા... તત્ત્વોકી વિસ્મયતાકો જાનકર, આહાહાહા... રાગની પાસે અંદર પ્રભુ, ચૈતન્ય ચિંતામણી રતન ભગવાન પડા હૈ, આહાહાહા... કામધેનુ, ચિંતામણી કલ્પવૃક્ષ, સૂર તરૂ, દેવનાં વૃક્ષ એમ ભગવાન આત્મા સૂરતરૂ, દેવ સ્વરૂપ વૃક્ષ હૈ. આહાહાહા ! એસા ભગવાનકો કૌતુહલી હોકર, કુતૂહલ તો કર કહે છે બહારમાં તને કુતૂહલતા લાગે છે, શરીર જરી સુંદર દેખાય અને પૈસા જરી મળે ને સ્ત્રી જરી રૂપાળી હોય ત્યાં એને કુતૂહલ લાગે કે, આહાહા ! આ શું છે ? પ્રભુ એ તો હાડકાંની ફાસફસ છે. મસાણમાં હાડકાં હોય છે ને. ને એમાં ચમક થાય ને અગ્નિ ફોસ્ફરસ છોકરા એમ કહે કે ત્યાં વ્યંતર હૈ વ્યંતર, ત્યાં નહીં જાના. વ્યંતર ક્યાં હોય ? હાડકાં આમ પડયા હોય એમાં ફોસ્ફરસ હોય છે, એમ આ જગતની ફોસ્ફરસ બહારની છે. મસાણના હાડકાંની ફોસ્ફરસ એમ આ શરીર વાણી પૈસા મકાન બહાર, આહાહા... પ્રભુ કહે છે એની કુતૂહલતા પ્રભુ એકવાર છોડ અને અંદરની કુતૂહલતા કર. આહાહા !

આ કોને પડી હૈ આ રાગને પડે ક્યા ચીજ હૈ આ ? આહાહા ! એટલા એટલા પ્રભુ વખાણ કરતે હૈ, ત્રણલોકના નાથ આત્માના વખાણ કરે, તું દેવાધિદેવ, તું સિદ્ધરૂપ, પરમ અમૃતકા પિંડ. આહાહાહા... અનંત ગુણકા ધામ, શક્તિકા સંગ્રહ, આહાહા... ક્યા હૈ આ તે. એસે એકવાર કુતૂહલ તો કર. એટલે ? અંતર અવલોકન કરને માટે પ્રયત્ન તો કર એમ કહે છે. સમજમેં આયા ? કુતૂહલનો અર્થ એ કર્યો. આહાહાહા... તેરા જ્ઞાનકી પર્યાય પરકો દેખતી હૈ તો એ પર્યાયકો એક વાર કુતૂહલ તો કર કે આ આત્મા ક્યા હૈ એસા અવલોકન તો કર. આહાહાહાહા... અપની જ્ઞાનપર્યાયમેં સ્વરૂપકા અવલોકન કુતૂહલ તો કર કે આ ક્યા હૈ ? અવલોકન તો કર એકવાર. આહાહાહા... આવી વાતું છે.

“ભવમૂર્તેઃ મુહૂર્તમ્ પાર્શ્વવર્તી ભવે” એ શરીરાદિ મૂર્ત દ્રવ્યકા એક મુહૂર્ત, દો ઘડી પાડોશી હો જા, જેમ પાડોશી હૈ તો ઉસકા મકાન દૂસરા, તેરા મકાન દૂસરા. આહાહા ! એકવાર દો ઘડી

મૂર્ત રાગાદિ પદાર્થસે, આહાહાહા... પાડોશીકી ચીજ દેખકર એસે માને કે આ મેરી ચીજ હૈ ? આહાહા... એ પાડોશી હોકર અનુભવ કર. આહાહા ! રાગકા, પુણ્યકા, શરીરકા પાડોશી હોકર, ભગવાન ઉસસે ભિન્ન હૈ એસા અંતર અનુભવ કર. આહાહા... કે 'જિસમેં સ્વ વિલાસન્તં' અપને આત્માકે વિલાસરૂપ આહાહાહા... ભગવાન આત્માકા સ્વ વિલાસ, આહાહા... બાગ પડયા હૈ. અંદર બડા, ત્યાં જા ઓર ઉસકી સુગંધ લે. ઓ તરફ જાકર આત્માકા વિલાસકર, આહાહાહા... અપને આત્માકે વિલાસરૂપ પૃથક, સર્વ પરદ્રવ્યસે ભિન્ન. આહાહાહા !

સમાલોક્ય-દેખકર “મુહૂર્તમ્ મૂર્ત્યા સાકમ્” એક શરીરાદિ મૂર્તિક પુદ્ગલદ્રવ્યોંકે સાથ આહાહા... રાગાદિ મૂર્તિક પુદ્ગલદ્રવ્યકા સાથે એકત્વમોહમ્ એકત્વકે મોહકો ઝગિતિ ત્યજસિ. પ્રભુ તું તત્કાલ છોડ દેગા. આહાહાહા ! ભારે વાત. આ રીત હૈ ભાઈ. આહા ! યહ પહેલી તો સાંભળવા મળે નહીં એને સમજવા ન મળે. અરે આહા... દીન હોકર મૃત્યુ કરીને ચાલ્યા જાય, આહાહા. ચોર્યાસીના અવતારમાં ક્યાં એકવાર પ્રભુ આમ કરને, કે... આહાહા !

ભાઈ તેરી ચીજ રાગસે ભિન્ન પડી હૈ ને પ્રભુ ? ભિન્ન હૈ ઉસકા સાવધાન હોકર અનુભવ કર. આહાહા ! ઝગિતિ ત્યજસિ રાગકી એકતાકા મોહ તત્કાલ છૂટ જાયેગા. આહાહા ! સમજમેં આયા ? તે ક્ષણે જ છૂટ જાયેગા, આહાહાહા... ભગવાન જ્ઞાયક સ્વરૂપ પ્રભુ ઉસકા રાગસે ભિન્ન અનુભવ કર તો તેરી રાગકી એકતારૂપી મોહ ઝગિતિ, તે ક્ષણે છૂટ જાયેગા. આહાહા ! ઓર વસ્તુકા સ્વરૂપ ગ્રહણ હો જાયેગા. આવી વાતું છે. આહાહા !

“એકત્વ મોહમ્ ઝગિતિ ત્યજસિ” ભગવાન આનંદસ્વરૂપ પ્રભુ, ઉપયોગ સ્વરૂપ, રાગાદિ અણ ઉપયોગસે ભિન્ન પડા હૈ અને એ દો એક હુઆ હી નહીં કભી તો ઉસકી દૈષ્ટિ કર ઓ તરફ સાવધાન હો. ઉસકા અવલોકન કરનેકી કુતૂહલતા તો કર. આહાહા ! તો એ ક્ષણે એકત્વમોહમ્ રાગકા એકત્વરૂપી મિથ્યાત્વભાવ જિનબિંબકા દર્શનસે(તજ દેગા) એસા હોતા હૈ લ્યો, પાઠ એસા હૈ પાઠ હૈ એ જિનબિંબ આ, કેવળીની સ્તુતિ કહાને ? આ કેવળીની સ્તુતિ કરે, સાચી સ્તુતિ, કેવળીની સ્તુતિ એટલે આ આત્માની સ્તુતિ, અનંત આનંદકંદ પ્રભુ આત્મા, એના ગુણગ્રામનો સત્કાર સ્વભાવનો થાય, ત્રિકાળ સ્વભાવનો સત્કાર, સ્વીકાર થાય એ કેવળીની સ્તુતિ. આહાહાહા !

એ આવે છે, ધવલમાં જિનબિંબના દર્શનથી નિદ્રત્ અને નિકાચીત્ કર્મનો નાશ થાય છે. એવો પાઠ આવે ભાઈ પણ કોને જિનબિંબના દર્શન તો અનંતવાર કર્યાં. આહાહાહા ! અને સ્વર્ગમાં તો જિનબિંબ અસંખ્ય બિરાજે છે. સ્વર્ગમાં ભવનપતિ, વ્યંતર, જ્યોતિષી અને વૈમાનિક (મેં) અસંખ્ય પ્રતિમાઓ જિન પ્રતિમાઓ શાશ્વત છે, ત્યાં અનંતવાર ઉપજયો છે. આહાહાહા ! અને ઉપજતાં(વેંત) પ્રથમ જ એ જિનબિંબના દર્શન કરવા જાય છે એવો શાસ્ત્રમાં લેખ છે પણ એ તો શુભભાવ છે. એ જિનબિંબ નહીં, આ જિનબિંબ પ્રભુ, વીતરાગ સ્વભાવથી ઠસોઠસ ભરેલ જિનબિંબ છે આ. ઉસકા અનુભવ કર, ઉસકા અવલોકન કર, ઉસકા દર્શન કર, ઉસકી પ્રતીતિ કર, ઉસકા જ્ઞાન કરકે વિશ્વાસ કર. આહાહા ! આવી વાતું આકરી. “શીઘ્ર હી છોડ દેગા” ઝગિતિનો અર્થ શીઘ્ર કર્યો અને ત્યજસિનો અર્થ છોડ દેગા કર્યો. આહાહા !

ભાવાર્થ:- યદિ આ આત્મા દો ઘડી પુદ્ગલ દ્રવ્યસે ભિન્ન અપને શુદ્ધ સ્વરૂપકા અનુભવ

કરે, આ સમ્યક્દર્શન પાનેકી કળા, આ વાત હૈ ભાઈ. આહાહા ! શાસ્ત્રમાં આવે દેવ દર્શન-દેવની ઋદ્ધિ મોટી હોય તેને દેખવું-એનાથી સમકિત પામે એ તો નિમિત્તના કથન છે. આહાહા ! એવું તો અનંતવાર થયું છતાં થયું કરે ત્યારે એને નિમિત્ત તરીકે કહેવાય. આહાહાહા ! નંદીશ્વર દ્વીપ ભગવાન બાવન જિનાલય ૧૦૮-૧૦૮ પ્રતિમા છે રતનની શાશ્વત, દેવો મહોત્સવ કરવા ત્યાં કાયમ જાય છે. કારતક સુદ ૮ થી ૧૫. ચૈત્રસુદ ૮ થી ૧૫. અષાઠ સુદ ૮ થી ૧૫ ત્રણ વાર, એવું તો અનંતવાર કર્યું છે. આહાહાહા ! એ તો શુભભાવ છે પુણ્યબંધનું કારણ છે. આહાહાહા !

આ ભગવાન જિનબિંબ પ્રભુ, (નિજાત્મા) આહાહા ! એના દર્શન અને અવલોકન કરનેસે મિથ્યાત્વકા ક્ષણમેં નાશ હો જાયેગા. આહાહા ! પ્રકાશ હુઆ ત્યાં અંધારા રહે શકે નહીં. આહાહાહા... તેરી ભ્રાંતિ નાશ હો જાયેગી ભગવાનકા દર્શન કરનેસે ભ્રાંતિકા નાશ હો જાયેગા, આ(નિજ) ભગવાન હોં. આ વાંધા ઉઠાવે આ લોકો બહારના બધા શાસ્ત્રમાં એવું આવે દેવની ઋદ્ધિ દેખવાથી, આહાહાહા વેદનાથી આવે છે લ્યોને ? નારકીની મહા તીવ્ર વેદનાથી સમકિત પામે પણ વેદના તો અનંતવાર થઈ છે કેમ પામ્યો નહીં ? એ તો જેને એ પામવામાં અંદર જાય છે, તેનું લક્ષ આમ અંદર જાય છે. આહાહાહા ! આ ? અરેરે આ દુઃખ આ ? એનું લક્ષ થાય છે, એ લક્ષ ફેરવી નાખે છે. ત્યારે વેદનાથી થયું એમ કહેવામાં આવે છે. આહા ! એની પીડા બાપુ, નરકની પીડા બાપુ દસ હજાર વર્ષની સ્થિતિ પહેલી નરકે, જઘન્ય સ્થિતિ દસ હજાર, ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ એક સાગર પહેલી નરકે એમ જાવ સાતમી નરકે ઉત્ત સાગર. આહાહા ! હજારો વીંછી ઠાકરીયા કડક વીંછી હોતા હૈ ને, એ કરડાવે આમ, એથી પણ પીડા અનંત ગુણી હૈ ત્યાં. ભાઈ તું ત્યાં અનંતવાર રહ્યો છો પ્રભુ. આહાહા ! એટલે શાસ્ત્રમાં એમ આવે કે વેદનાથી પણ પામે, પણ કોણ ? એ વેદનાનું લક્ષ કર્યું કે અરેરે આ ? હું કોણ છું ? એમ જે આત્મામાં ગયો એ વેદનાથી ગયો એમ નિમિત્તથી થયું એમ કહેવામાં આવે છે. આહાહા ! એવી વેદના તો પ્રભુ અનંતવાર સહન કરી ભાઈ. આહાહા ! મનુષ્યપણે પણ વેદનાનો પાર નહીં. આહાહા ! ઈયળું પડે હોં. આહાહા !

કહ્યું 'તું ને એક ફેરી લાઠીની એક છોડી, લાઠીની લડકી થી ૧૮ વર્ષની નાની ઉંમરે બે વર્ષનું પરણેતર એમાં શીતળા નીકળ્યા. શીતળા શું કહેવાય આ ? (શ્રોતા:- ચેચક) ચેચક એકેક દાણે એકેક ઈયળ. કીડા તળાઈમાં સૂવે પણ, આહાહા... રોવે રોવે રોવે... ૧૮ વર્ષની જુવાન છોડી, (બોલે) માં મેં આવા પાપ આ ભવમાં કર્યાં નથી. મારાથી સહ્યા જાતા નથી- રહી શકાતું નથી, શું કરું ? આહા... એ એમને એમ મરી ગઈ. લાઠી. આહાહા... એવા તો પ્રભુ અનંતવાર... એ તો સાધારણ હૈ, પણ જીવતા રાજકુમારના લગ્ન હોય આજના, જેમાં કરોડો-અબજો રૂપીયા ખર્ચ્યાં હોય એ જુવાન ૨૫ વર્ષનો જુવાન એને તાતાની અગ્નિમાં નાખે જીવતો, તાતાની અગ્નિ છે ને ? જમશેદપુર જોયું છે ને, આહાહા... અમે ત્યાં ગયા હતા. જમશેદપુર-ભાઈ ત્યાં હતા ને નરભેરામભાઈ જોવા ગયા 'તા ત્યાં મોટું બને છે લોઢાનું ત્યાં અગ્નિ અગ્નિ ભડ ભડ ભડ, એ જુવાન રાજકુમારના લગ્ન આજના ને અબજો રૂપીયાના ખર્ચે, એને જીવતો નાખે અગ્નિમાં, એ પીડાથી અનંત ગુણી પીડા નારકીની અંદર છે પ્રભુ. આહાહા ! આહાહાહા ! એવી પીડા પ્રભુ તેં અનંતવાર સહન કરી છે. એકવાર હવે તારા આનંદને જોને હવે. આહાહા...

હે ? અપને શુદ્ધ સ્વરૂપકા અનુભવ કરે, ઉસમે લીન હો પરિષદકે આને પર ભી ડિગે નહીં. આહાહાહા ! ઘાતીયા કર્મકા નાશ કરકે કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન કરકે, મોક્ષકો પ્રાપ્ત હો. આહાહાહા... ઐસી સ્થિતિમે તો અંતર્મુહૂર્તમે કેવળજ્ઞાન હોતા હૈ કહેતે હૈ, ઐસી તેરી તાકાત હૈ. આહાહાહા ! તો આત્માનુભવકી ઐસી મહિમા હૈ તો મિથ્યાત્વકા નાશ કરકે, આહાહા !... અતીન્દ્રિય આનંદમે લીન લીન લીન લીન લીન લીન હોતે હોતે જ્યાં કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરતે હૈ ત્યાં મિથ્યાત્વકા નાશ કરના એ તો સાધારણ બાત હૈ એમ કહેતે હૈ. સમજમે આયા ? આહાહા ! હૈ ? તબ મિથ્યાત્વકા નાશ કરકે સમ્યગ્દર્શનકી પ્રાપ્તિ હોના તો સુગમ હૈ. આહાહાહા ! આનંદના નાથમાં સમ્યગ્દર્શનપૂર્વક જ્યાં રમતે હૈ અંદરમે, જમવટ અંદર જાતી હૈ, આહાહાહા... જામી જાય જ્યાં આનંદમાં કેવળજ્ઞાન હો જાતા હૈ તો એક ક્ષણમે સ્વરૂપ તરફકા અનુભવ કરકે મિથ્યાત્વકા નાશ કરના એ તો સુગમ હૈ, એમ કહેતે હૈ. સમજમે આયા ? હૈ ? મિથ્યાત્વકા નાશ કરકે સમ્યગ્દર્શનકી પ્રાપ્તિ હોના એ તો સુગમ હૈ. “ઈસલિયે શ્રીગુરુએ પ્રધાનતાસે યહ ઉપદેશ દિયા હૈ” મુખ્યે એ ઉપદેશ દિયા. (શ્રોતા:- અહીં સુગમ કહ્યું- ક્યાંક કઠણ કહ્યું) આહાહા ! એ તો કઠણ અપેક્ષાએ કહ્યું છે બોધિદુર્લભ ભાવના, બીજુ અનંતવાર મળ્યું ને આ મળ્યું નહિ એ અપેક્ષાએ દુર્લભ કહે (શ્રોતા:- બેમાંથી ક્યું સાચું) બેય સાચું છે. (શ્રોતા:- સુલભેય સાચું ને દુર્લભેય સાચું) એ તો કહા થા ને હમ તો કહેતે થે ને સંપ્રદાયમે હજારો માણસ તે દિ’ ભેગા થતા થાને. ઐસીની સાલ કેટલા વર્ષ થયા ? ૫૪ વર્ષ. બોટાદમાં ચોમાસા હજારો માણસ આવે સાડા ત્રણસો ઘર, વ્યાખ્યાન ચાલે ત્યારે કાનજી સ્વામી વાંચવા બેઠા છે એટલે હજારો માણસ પાર નહીં ૫૫ વર્ષ પહેલે, એકવાર ઐસા કહા થા ઉસમેસે શ્વેતાંબરમે ઊત્તરાધ્યયન હૈ, ઉસમે એક બ્રાહ્મણકા છ લડકાકી કથા હૈ. પછી એ લડકા વૈરાગ્ય પામતે હૈ, પછી માતા પાસે રજા માગતે હૈ માતાને કહેતે હૈ લડકા, એ ગાથા જ્યારે ચલતી થી વ્યાખ્યાનમે ત્યારે લોકો આમ, ૫૫ વર્ષ પહેલાં “અજેવ ધમ્મમ્ પરિવજજયામો જહીં પવન નામ પુનઃ ભવામો” હૈ માતા ! મૈ આત્માના આનંદની ઉગ્ર દિક્ષા લેવા માટે આજ જ અંગીકાર કરશું. અજેવ ધમ્મમ્ પરિવજજયામો-માતા આનંદના નાથને પ્રગટ કરવા અમે વનમાં ચાલ્યા જઈશું. અમને અહીંયા ક્યાંય ચેન પડતું નથી. અજેવ ધમ્મમ્ પરિવજજયામો જહીં પવનામ પુનઃ ભવામો, માતા જનેતા કોલ કરાર કરીએ છીએ બા ફરીને હવે અમે માતા નહીં કરીએ. માં, ફરીને અવતાર નહીં કરીએ હવે. આહાહા !

એ વખતે સભા બહુ મોટી બોટાદમાં શેઠીયાઓ બેઠા હોય ૫૦-૫૦ હજારની પેદાશવાળા સાંભળે, પહેલેથી આવી શૈલી છે ને અહીં તો. આહાહાહા... અજેવ ધમ્મમ્ પરિવજજયામો અમે, આજે જ આનંદના સ્વરૂપને ચારિત્ર અંગીકાર કરવા માગીએ છીએ, જહીં પવનામ પુનઃભવામો, માતા જેને અંગીકાર કરતા બીજી માતા ને બીજા ભવ ન કરવાની અમારે પ્રતિજ્ઞા છે. અનાગયં એવઅતિકિંચી ત્રીજુપદ માતા અણાગંય એવ અતિ કિંચી અનંતકાળમાં કઈ ચીજ અણપામી રહી ગઈ છે. અણાગયં નિરઅતિ કિંચી, માતા ગયા કાળમાં ભૂતકાળમાં કઈ ચીજ બાકી રહી છે કે જે પ્રાપ્ત ન થઈ હોય, અનંતકાળમાં, અનંતવાર સ્વર્ગ મિલા, અનંતવાર શેઠાઈ મિલી. અણાગયમેવ અતિકિંચી, શ્રદ્ધાકમ્મ મે. માતા શ્રદ્ધા કરો, ‘વિનય તુ રાગમ્’ અમારા પ્રત્યે માં રાગ છોડી દે હવે. આહાહા !

અમે વનમાં એકલા ચાલ્યા જઈશું. આહાહા ! જ્યાં અમારું કોઈ નથી. આહાહાહા... બહારમાં, આહાહા... એ વનમાં વાઘની ત્રાડ પડતી હોય સિંહની, અમે તો આનંદમાં ઝૂલશું ત્યાં આહાહાહા... એકાકી વિચરતો વળી સ્મશાનમાં, આહાહાહા... આ તો એ દશા પામવી સહેલી તો પછી સમકિત પામવું કેમ મુશ્કેલ છે તને ? એમ કહે છે. આહાહા ! સમજમેં આયા ?

એ અહીં કહા. શ્રીગુરુએ મુખ્યથી એ ઉપદેશ દિયા. આહાહા ! સમકિત પામવાનો, આહાહાહા... આ લોકો એ રીતે કહે બહારથી આમ થાય ને આમ થાય ગુરુનો વિનય કરે ને ગુરુની ભક્તિ કરે ને, હો પણ એ રાગ હૈ એ તો આવે, રાગ હોતા હૈ પણ ઉસસે કોઈ આત્માકા સમ્યગ્દર્શન પાતે હૈ, એ ચીજ નહીં પ્રભુ. આહાહાહા ! આમ તો એસા કહે વિનય એ મોક્ષનું દ્વાર છે. વિનય એ મોક્ષનો દ્વાર, પણ ક્યો વિનય ? આહાહા... અપના અનંત આનંદનો નાથ એનો વિનય, એનો સત્કાર સ્વીકાર કરવો એ વિનય ભગવાનનો વિનય તો આવે પ્રભુ પણ એ શુભરાગ છે. આહા ! દસમો દિવસ છે આજે, દસલક્ષણી પર્વ છે ને ? આહાહા ! એવા દસ લક્ષણી પર્વ પણ અનંતવાર ગયા પ્રભુ તારે માથે. આહાહા ! અનંત અનંત ભવમાં, આહાહા... જૈન સંપ્રદાયમાં, દિગંબર સંપ્રદાયમાં પણ જન્મ અનંત ભૈર હુઆ ઔર અનંત એસા હુવા પણ આત્મા અંદરમાં કયા ચીજ હૈ એ જાનનેકા કુતૂહલ નહીં ક્રિયા. આહાહાહા !

અબ અપ્રતિબુદ્ધ જીવ કહેતા હૈ ઉસકી ગાથા. બહુ જ્યારે જોર દિયા કે રાગ ને શરીર આત્માકા હૈ હી નહિ, ત્યારે અપ્રતિબુદ્ધ પૂછે છે. આહાહાહા ! મહારાજ તુમ ઈતના બધા જોર દેતે હો તો હમ કહેતે હૈ શાસ્ત્રકી બાત સૂણો.

* હું લાયક નથી... લાયક નથી—એમ એના નકારે વાત અટકી છે. પણ એને અંદરથી એમ આવવું જોઈએ કે હું આ ક્ષણે જ પરમાત્મા થવાને લાયક છું.—એવો અંદરથી વિશ્વાસ આવવો જોઈએ. આ વાતની જે હા પાડે છે, અંદરથી હકાર આવે છે, તે જીવને રાગથી છૂટો પડવાની શરૂઆત થઈ ગઈ છે, છૂટો પડતો જાય છે એટલે નૈગમનયે છૂટો પડી ગયો તેમ શાસ્ત્રમાં કહ્યું છે.

(દૈષ્ટિનાં નિધાન - ૧૮)

ગાથા - ૨૬ શ્લોક - ૨૪

અથાહાપ્રતિબુદ્ધ:-

જદિ જીવો ણ સરીરં તિત્થયરાયરિયસંથુદી ચેવ ।
સવ્વા વિ હવદિ મિચ્છા તેણ દુ આદા હવદિ દેહો ॥૨૬ ॥

યદિ જીવો ન શરીરં તીર્થકરાચાર્યસંસ્તુતિશ્ચૈવ ।
સર્વાપિ ભવતિ મિથ્યા તેન તુ આત્મા ભવતિ દેહઃ ॥૨૬ ॥

હવે અપ્રતિબુદ્ધ જીવ કહે છે તેની ગાથા કહે છે:-

જો જીવ હોય ન દેહ તો આચાર્ય-તીર્થકરતાણી
સ્તુતિ સૌ ઠરે મિથ્યા જ, તેથી એકતા જીવ-દેહની ! ૨૬.

ગાથાર્થ:- અપ્રતિબુદ્ધ કહે છે કે: [યદિ] જો [જીવ:] જીવ છે તે [શરીરં ન] શરીર નથી તો [તીર્થકરાચાર્યસંસ્તુતિ:] તીર્થકર અને આચાર્યોની સ્તુતિ કરી છે તે [સર્વા અપિ] બધીયે [મિથ્યા ભવતિ] મિથ્યા (જૂઠી) થાય છે; [તેન તુ] તેથી અમે સમજીએ છીએ કે [આત્મા] આત્મા તે [દેહઃ ચ એવ] દેહ જ [ભવતિ] છે.

ટીકા:- જે આત્મા છે તે જ પુદ્ગલદ્રવ્યસ્વરૂપ આ શરીર છે. જો એમ ન હોય તો તીર્થકર-આચાર્યોની જે સ્તુતિ કરવામાં આવી છે તે બધી મિથ્યા થાય. તે સ્તુતિ આ પ્રમાણે છે :-

યદિ ય એવાત્મા તદેવ શરીરં પુદ્ગલદ્રવ્યં ન ભવેત્તદા-

(શાર્દૂલવિક્રીડિત)

કાન્ત્યૈવ સ્નપયન્તિ યે દશદિશો ધામ્ના નિરુન્ધન્તિ યે
ધામોદ્દામમહસ્વિનાં જનમનો મુષ્ણન્તિ રૂપેણ યે ।
દિવ્યેન ધ્વનિના સુખં શ્રવણયોઃ સાક્ષાત્ક્ષરન્તોઽમૃતં
વન્દ્યાસ્તેઽષ્ટસહસ્રલક્ષણધરાસ્તીર્થેશ્વરાઃ સૂરયઃ ॥૨૪ ॥

શ્લોકાર્થ:- [તે તીર્થેશ્વરાઃ સૂરયઃ વન્દ્યાઃ] તે તીર્થકર-આચાર્યો વાંદવાયોગ્ય છે. કેવા છે તે ? [યે કાન્ત્યા એવ દશદિશઃ સ્નપયન્તિ] પોતાના દેહની કાન્તિથી દશે દિશાઓને ધુએ છે-નિર્ભળ કરે છે, [યે ધામ્ના ઉદ્દામ-મહસ્વિનાં ધામ નિરુન્ધન્તિ] પોતાના તેજ વડે ઉત્કૃષ્ટ તેજવાળા સૂર્યાદિકના તેજને ઢાંકી દે છે, [યે રૂપેણ જનમનઃ મુષ્ણન્તિ] પોતાના રૂપથી લોકોનાં મન હરી લે છે, [દિવ્યેન ધ્વનિના શ્રવણયોઃ સાક્ષાત્ સુખં અમૃતં ક્ષરન્તઃ] દિવ્યધ્વનિ-વાણીથી (ભવ્યોના) કાનોમાં સાક્ષાત્ સુખઅમૃત વરસાવે છે અને [ઇષ્ટસહસ્રલક્ષણધરાઃ] એક હજારને આઠ લક્ષણોને ધારણ કરે છે, -એવા છે. ૨૪.

ઈત્યાદિ તીર્થંકર-આચાર્યોની સ્તુતિ છે તે બધીયે મિથ્યા ઠરે છે. તેથી અમારો તો એકાંત એ જ નિશ્ચય છે કે આત્મા છે તે જ શરીર છે, પુદ્ગલ દ્રવ્ય છે. આ પ્રમાણે અપ્રતિબુદ્ધે કહ્યું છે.

આહાહાહા ! શિષ્યે પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો શાસ્ત્રમંસે, કે તુમ ભગવાનકા દેહકી તો સ્તુતિ કરતે હો, તો દેહ અને આત્મા એક ન હોય તો ઐસી સ્તુતિ કયું કરતે હો ? ઐસા અજ્ઞાનીકા પ્રશ્ન હૈ. આહાહા !

ટીકા:- જો આત્મા હૈ વહી પુદ્ગલદ્રવ્ય સ્વરૂપ શરીર હૈ. યદિ ઐસા ન હો એ પુદ્ગલદ્રવ્ય સ્વરૂપ શરીર હૈ, આત્મા હૈ. વહી પુદ્ગલ દ્રવ્ય સ્વરૂપ શરીર હૈ, એમ કહેતે હૈ. આત્મા જો હૈ યહ પુદ્ગલ દ્રવ્ય શરીર હૈ વહી આત્મા હૈ. યદિ ઐસા ન હો, તો હમ પ્રશ્ન કરતે હૈ, તીર્થંકર ઔર આચાર્યકી સ્તુતિ કી ગઈ હૈ. તીર્થંકરકા શરીરકી સ્તુતિ કી ગઈ હૈ. તો એ સબ જૂઠી હો જાયેગી, સમજમં આયા ? સબ મિથ્યા સિદ્ધ હોગી. આહાહાહા... શિષ્ય પ્રશ્ન કરતે હૈ કે તુમ તો શરીરસે આત્મા જુદા જુદા, અને આત્મા એ શરીર નહીં તો હમ તો કહેતે હૈ- શાસ્ત્રમં તો તીર્થંકરકા શરીરકી સ્તુતિ ચલી હૈ. શરીરકી સ્તુતિ ક્રિયા તો એ આત્માકી સ્તુતિ હુઈ. (શ્રોતા:- નહીંતર કરો છો શું કામ) નહીંતર કરો છો શું કામ ? આહાહા !

“જે તીર્થેશ્વરા સૂરયઃ વન્દ્યાઃ” એ તીર્થંકર અને આચાર્ય વંદનીય હૈ. કેસે હૈ ‘યે કાન્ત્યા એવ દશદિશઃ સ્નપયન્તિ’ અપને દેહકી કાંતિસે દશે દિશાઓકો ધોતે હૈ. આહાહા ! એ તીર્થંકરનું શરીર કાંતિમાન દશે દિશાને ધોતે હૈ આમ-પ્રકાશ પ્રકાશ પ્રકાશ પડે અંધારા આમ ઉલચી જાય. આહાહા ! આમ, પ્રભુ આ કોના વખાણ કરો છો તમે ? એ શરીરના વખાણ છે ! આત્મા શરીર હૈ તો આપ વખાણ કરતે હૈ ને ઐસા ? શરીરકી કાંતિસે દશે દિશા ધોતે હૈ, નિર્મળ કરતે હૈ. ભગવાનના શરીરની કાંતિ પરમઔદારિક હૈ. ઐસી કાંતિ કે સૂર્યના તેજ આગળ જેના તેજ છવાઈ જાય છે, કયા તુમ વખાણ કરતે હૈ ? શરીરકા કે આત્માકા ? તીર્થંકરકા શરીરકી સ્તુતિ હુઈ ઓ તીર્થંકરકી સ્તુતિ હુઈ. ઐસા હૈ નહિ સૂન તો સહી. આહાહા !

“કાન્થૈવ દશદિશઃ સ્નપયન્તિ” અપને શરીરકી કાંતિસે દશે દિશાઓ ધોતે હૈ, “યે ધામ્ના ઉદ્દામ મહસ્વિનાં ધામ નિરુન્ધન્તિ” અપને તેજસે ઉત્કૃષ્ટ તેજવાળે સૂર્યાદિક કે તેજકો, આહાહાહા ! જેના શરીરની કાંતિના તેજ આગળ સૂર્યના તેજ ઝાંખા પડી જાય છે. સમજમં આયા ? “એ રૂપેણ જનમનઃ મુષ્ણન્તિ”. અપને રૂપસે લોગોંકે મનકો હર લેતે હૈ. ભગવાનકા ઈતના રૂપ હૈ શરીરકા. આહાહા. અપને રૂપસે લોગોંકે મનકો હર લેતે હૈ. “દિવ્યેન ધ્વનિના શ્રવણયો સાક્ષાત્ સુખં અમૃતં ક્ષરેન્તઃ દિવ્યધ્વનિ” લ્યો આવ્યું દિવ્યધ્વનિ તો જડ હૈ. હમ સ્તુતિ તો કરતે હૈ. સમજમં આયા ? દિવ્યે ધ્વનિનાં ભવ્યોકે કાનોમં સાક્ષાત્ સુખામૃત વરસાતે હૈ. આહાહાહા ! ભગવાનની દિવ્યધ્વનિ ઈન્દ્રો ને નરેન્દ્રો બેઠા હોય સાક્ષાત્ જાણે અમૃત ઝરતા હોય એમ લાગે છે. આહાહા ! જેમાં સિંહ અને બિલાડી મિંદડી ને ઉંદર સાથે બેઠા હોય મિંદડીને વેર ન ઊછળે, એ વાણીના તો તુમ ઈતના વખાણ કરતે હો, વાણી તો જડ હૈ, જડના વખાણ કરતે હો તો તીર્થંકરકી સ્તુતિ હો ગઈ, શરીરકી સ્તુતિસે અરે ! સાંભળ તો ખરો ભાઈ. કાનોમં સાક્ષાત્

સુખામૃત વરસાતે હૈ ઓર એક હજાર આઠ લક્ષણોસે ધારક હૈ લ્યો ભગવાનના શરીરમાં એક હજાર ને આઠ લક્ષણ શરીરમાં હોય છે, પગમાં, હાથમાં, હાથીનું કલ્પવૃક્ષનું એવા ચિહ્નો હોય એ તો બધા શરીરના વખાણ કર્યા તમે, એમાં આત્માના વખાણ ક્યાં હૈ? આત્મા એ શરીર છે માટે તમે શરીરના વખાણ કર્યા છે એ તો આત્માના. ઇત્યાદિ રૂપસે જો તીર્થંકર આચાર્યોની સ્તુતિ હૈ યહ સબ મિથ્યા સિદ્ધ હોતી હૈ. જો તમે ઐસી સ્તુતિ કરતે હો અને કહેતે હો કે એ શરીર તે આત્મા નહીં, તો એ મિથ્યા સ્તુતિ હોગી. શિષ્યકા પ્રશ્ન હૈ. ઇસલિયે હમારા તો યહ એકાંત નિશ્ચય હૈ, કે આત્મા હૈ વો હિ શરીર હૈ. આહાહા... યહ પુદ્ગલ દ્રવ્ય હૈ - ઇસ પ્રકાર અપ્રતિબુદ્ધને કહા. ઉસકા જવાબ દેગા.

(શ્રોતા:- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ.)